

Ion Cristoiu

**ZIG ZAG
PRINTRE
GÂNDURILE MELE**

Editura
Evenimentul
și Capital

București, 2024

*

Din întâmplare, dar absolut din întâmplare (căutam altceva, un text despre Călătoria lui Dimitrie Bolintineanu la Constantinopol ca ziarist), descopăr un document pe care l-am pus deoparte, cîndva, pentru a extrage din el un eseu:

**Legionarii
au echipă
de fotbal!**

„Partidul

«TOTUL PENTRU ȚARĂ» București, 31 Ianuarie 1936 București

Str. Gutenberg 3

Telef. 3-05-54

Nr. 33/1936

C I R C U L A R A Nr. 27

În conformitate cu ordinul și directivele lăsate de Căpitan, vă rog pe orice cale și cît de curînd să aduceți la cunoștința tuturor, legionari, membri și chiar simpatizanți, că: la București funcționează clubul poly-sportiv «Colțea» care are și secțiunea de football, la care vrem să participăm și noi din partidul «TOTUL PENTRU ȚARĂ».

Echipa de football joacă în categoria «Onoarea».

Toți legionarii jucători de football înscriși la alte cluburi nu mai pot juca în acele formații fără o aprobare specială a noastră.

În caz de respingere a aprobării din partea noastră, legionarul are a cere în termenul legal dezlegare de la clubul la care a activat pînă atunci și a se legitima la clubul Colțea.

Prin urmare:

Pînă la 15 Aprilie 1936 toți legionarii care se află în această situație sînt obligați a se anunța Clubului Colțea, Str. Braziliei Nr. 13, dînd și următoarele date:

Numele și pronumele; etatea; data și locul nașterii; căsătorit sau nu; ce studii are și ce profesie; în ce echipă juca; în ce categorie era calificat în campionate și echipa din care făcea parte; de cînd joacă football; ce post de jucător ocupa în echipe și alte detalii complimentare dacă crede de folos.

Să trăiască Legiunea și Căpitanul!

Totul pentru Țară!

General Gh. Cantacuzino.”

Regulile strașnice ale cercetării mă obligă să trec imediat sursa: Arhiva SRI, Fond P, Dosar 110 237, volumul 19, fila 80

*

Citind despre asasinarea lui Tudor Vladimirescu la Târgoviște, îmi trec prin cap câteva asemănări cu moartea lui Nicolae Ceaușescu. Le notez grăbit în carnețel, ca să nu le uit, cum mi-e obiceiul.

**Tudor Vladimirescu,
la fel ca
Nicolae Ceaușescu.**

Asemănările pornesc, se înțelege, de la cea mai izbitoare:

– ca și Ceaușescu, Tudor Vladimirescu e adus la Târgoviște pentru o judecată sumară, urmată de o execuție sălbatică.

Nicolae Ceaușescu e ciuruit de gloanțe în condițiile unei grave nerespectări a procedurii.

Tudor Vladimirescu e căsăpît pur și simplu.

– ca și Ceaușescu, Tudor Vladimirescu e luat din sediul Puterii sale (Foișorul de la Golești) și dus la Târgoviște.

– ca și Ceaușescu, Tudor Vladimirescu e victima trădării celor din jur.

Din cauze asemănătoare:

1) Ceaușescu impusese securiștilor și nomenclaturiștilor o asprime a vieții ieșită din comun.

2) Tudor Vladimirescu interzisese căpitanilor să se dedea la jafuri.

Scriind despre aceste asemănări, mă gîndesc c-am fost la Târgoviște și am văzut cazarma Procesului și a Execuției (din nou), dar nu și locul unde a fost căsăpît Tudor.

*

**Valabil și azi
(mai ales azi)**

Alexandru Ciura, un admirator al lui I.L. Caragiale, profesor și publicist din Blaj, îi trimite scriitorului volumul său, recent apărut, Amintiri, schițe și nuvele, publicat la Orăștie, la Editura “Librăriei Naționale”, în 1912.

De la Berlin, la 8 iunie 1912, Caragiale îi răspunde că a primit volumul, că nu i-a tăiat foile (nu s-a apucat de el), dar să nu se teamă autorul de asprimea sa, deoarece:

„Te cunosc că ești o calfă vrednică, de care poate fi mîndru orice meșter cinstit, chiar în vremuri de cinstire a meșteșugur-

lui, nemite în vremea noastră – de cîrpăcerie – cînd ciobotarii croiesc nădragi și croitorii tăluiesc ciuboate, spre gloria «culturală» a ruralilor cis și transcarpatini.”

(I. L. Caragiale, *Opere, V. Corespondență, Ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Fundației Naționale pentru Știință și artă/Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2022*)

Bine zis și pentru azi în toate domeniile: vremuri de cîrpăcerie!

*

Seara, la OTV, în hotarele unui taifas ce mi se pare, totuși, prea lung pentru rezistența mea și mai ales pentru răbdarea telespectatorilor, atac tema Americii căzute în genunchi.

**Vadu Roșca
al Americii**

Inundațiile au fost la noi oglinda fermecată în care, privind-ne măriți, am descoperit că aveam fire de păr în nas. Secvențele televizate ne-au făcut cunoștință cu civilizația de chirpici de la Vadu Roșca. Credeam că România lui 2005 aparține eminentelor limuzinelor luxoase, turnurilor de companii multinaționale, româncelor occidentalizate, care fac amor după rețeta din Unica și Viva, restaurantelor cu specific și concertelor în aer liber, în care starletele icnesc din răspuneri ca să antreneze publicul eminent apatic.

Și deodată am realizat că România reală, țara de dincolo de Chitila, îi conține și pe jerpeliții de la Vadu Roșca. Țărani îmbătrîniți, nerași și zburliți, gata mai curînd să-și dea viața decît să-și lase vaca în calea puhoaielor.

Puși să deschidă gura la televizor, își arată dinții stricați, produs nemijlocit al lipsei de igienă.

Cicloul Katrina a dezvăluit lumii un soi de Vadu Roșca al Americii. Negri săraci, care n-au putut să plece din New Orleans, pentru că n-aveau mașină, o rablă de mașină, pentru că municipalitatea e în criză de autobuze, sau care pur și simplu n-au vrut să plece, ca să nu-și lase bruma de avere pe mîna bandelor de hoți.

La Superdome, stadionul acoperit, în care au fost grămădiți peste 20 de mii de oameni, femeile au fost violate la toaletă; după trecerea năpastei, bande de hoți au devastat magazinele lăsate de izbeliște de pricopsiții care au avut cu ce să plece; pentru a face față situației, Poliția și Armata trag fără

somație.

America de pînă la Ciclonul Katrina era cea a chelneriței care stă în vilă și a ștergătorului de parbrize care posedă jeep.

Vadu Roșca al Americii ne-a dezvăluit că există și o altă Americă.

*

„Vremea însă vremuind, cum este o posnașe și e făptuitoare de surprinderi, a schimbat lucrurile (...).”

Ziceri

(Alexandru Candiano-Popescu, *Amintiri din viața-mi*, vol. I, Editura Universul S.A. – București, 1944)

*

Recuperare
istorică

M-am apucat de Principatele Române în epoca modernă, studiu în două volume, scris de Anastasie Iordache și publicat la Editura Albatros.

(1996, primul volum, *Domniile pămîntene și ocupația rusească – 1821-1831 și în 1998, al doilea, Administrația regulamentară și tranziția la statul de drept – 1831-1859*).

În jur, evenimentele vieții reale își fac de cap cît pot de tare: telejustiție în direct, crize politice, tărăboiul gripei aviare, scandaluri în presă.

Și eu, care pierd timpul cu Principatele române în epoca modernă!

De ce m-am apucat de acest studiu? Mai întîi, pentru că are un titlu care-mi place. Sună izbitor, ca un titlu dat unui talk-show cu ambiții de a face rating:

Principatele Române în epoca modernă

Apoi, pentru că el se înscrie în preocupările mele de acum...

De a dibui cum s-a smuls România din dugheana orientală pentru a deveni, la începutul secolului al XX-lea, o prăvălie cît de cît europeană.

Saltul de la o stare la alta e asemănător celui din anii post-decembriști. Ca și după decembrie 1989, a trebuit ca Principatele române să recupereze, într-un timp relativ scurt, catastrofa rămînere în urmă față de Occidentul Europei.

*

Am mai scris despre noutatea adusă de Universul lui Cazzavillan într-o presă dominată de patimile politice, în care faptul divers e ocolit pentru a face loc faptului politic, chiar și faptul politic mărunț.

Explicație

Cînd consacră spațiu *Situației politice*, *Universul* se explică de parcă s-ar scuza. Numărul din 14 ianuarie 1896 publică pe prima pagină un grupaj de știri politice așezat sub titlul Situația politică. El debutează astfel:

„București / 13 ianuarie.

Situația politică

Deși stăm departe de luptele de partid, deși ne ferim de soiul acela de politică care consumă foarte multă vreme dar dă foarte puține roade, din cînd în cînd suntem siliți să ne ocupăm de situația politică.

Așa e acum cazul.

De cîteva zile e zarvă mare în taberele noastre politice.”

(*Universul*, 14 ianuarie 1896).

*

**O vedetă
mai aparte**

Pentru o emisiune TV citesc biografia *Povestea succesului*: Stela Popescu, tipărită de Rhea Cristina la *Curtea Veche* (2002), colecția *Povestea succesului*.

O dau gata în mai puțin de o oră. E un soi de monografie ce se vrea în același timp și viață povestită de altul. Tot ce poate fi mai rău în materie de carte despre un personaj. N-ai nici autenticitatea confesiunii, prin care poți descoperi un suflet într-o stîngăcie stilistică, nici meditația scriitoricească izvorîită din spectacolul unui destin. Deși găzduită de o colecție cu iz de telenovelă, cartea nu reușește să exploateze filonul generos reprezentat de viața senzațională a Stelei Popescu. O capodoperă a acestui gen îndrăgit de fetele bătrîne sau de nevestele neglijate ar fi supt vampirește din întîmplări, precum:

Întoarcerea tatălui din Siberia după 18 ani, hotărîrea eroinei de a-l lăsa pe Dan Puican (primul soț) și de a se combina cu Puiu Maximilian, textier de geniu, care i-a înlesnit afirmarea ca

vedetă de revistă.

Surprinzător, clișeele de comentariu sînt ale gazetăriei cu pretenții de instrument educativ și nu ale literaturii de tip Sandra Brown. Se vorbește de rolul muncii în succesul teatral, de perseverență drept cheie a mărețelor realizări, de omenia care trebuie să definească relațiile dintre oameni.

Autoarea n-are profunzimea cronicarului profesionist de teatru, care a frecventat mediul culiselor și al sălilor de repetiție. Dacă ar fi fost așa, ar fi făcut-o curioasă felul în care Stela Popescu vorbește despre soțul mort. E un sentiment sincer, nu o comedie histrionică.

Se vede limpede că actrița a suferit și suferă. Dar chiar așa fiind, rămîne în afara normalului disponibilitatea de a vorbi atîta despre cel dispărut. Oricît de tare ar iubi o vedetă o altă vedetă, egocentrismul exacerb, definitiviu meseriilor hrănite din popularitate, o împinge să se pună pe ea în prim-plan. E greu de zis, oricît de sceptici am fi, că Stela Popescu joacă teatrul văduvei îndurerate pentru a stoarce compătimire aducătoare de rating. Ea rămîne efectiv sinceră în confesiunea cu vădite note de tînguire, contrastînd cu robustețea pe care i-o presupunem din aparițiile publice. Aici ar fi trebuit să zăbovească îndelung autoarea cărții și să mediteze pe măsură.

N-a făcut-o.

*

Un nou capitol (doar 20 de pagini!) din *Nicoară Potcoavă*, citit dimineața, înainte de a mă apuca de lucrul propriu-zis, sub semnul ambiției de a parcurge zilnic 20 de file de carte semnată de un autor maestru în materie de stil. Nu Liviu Rebreanu, ca să dau un exemplu, ci Mihail Sadoveanu. Nu Lucian Blaga, ci Gustave Flaubert. O lectură-drog, atît de plăcere, cît și din credința că voi avea astfel un imbold de a scrie mai departe proză, deși sînt conștient că literatura nu-mi aduce nici măcar glorie, d-apoi bani!

Aș fi putut da gata *Nicoară Potcoavă* în doi timpi și trei mișcări.

N-am făcut-o.

M-aș fi lipsit de trăirea unică, dată de contactul cu un scrii-

**Ca și în
cazul prăjiturii**

tor preferat, precum Mihail Sadoveanu.

E ca și în cazul unei prăjituri, a cărei felie ultimă șovăi s-o înghiți. Conștient că te vei văduvi astfel de o mare, imensă plăcere.

*

Tot citind despre romani și entuziasmîndu-mă de luciditatea lor pragmatică, de vocația vieții publice, de asprimea lor morală (cel puțin în vremea Republicii), m-i-am zis să caut o explicație a acestor trăsături definitorii.

**Romanii
puneau
apă-n vin**

O explicație cu atît mai necesară cu cît urmașii romanilor, porecliți latini – românii, italienii, francezii, spaniolii –, par a nu avea nici o legătură cu înaintașii. În schimb, de pe continent, nemții și nordicii par a se apropia mult de trăsătura de esență a romanilor: seriozitatea în tot ce făceau.

În eseul *Cum trăiau romanii, de Nicolae Lascu (Editura Științifică, București, 1965)*, dau peste o posibilă explicație:

„Romanii aveau obiceiul, cum s-a mai amintit de altfel și într-unul din capitolele precedente, de a amesteca vinul cu apă caldă sau rece; apa caldă era însă mai frecvent întrebuințată. Importanța pe care apa caldă o avea pentru amestec cu vinul reiese nu numai din știrile literare, ci mai ales din ruinele de la Pompei; aproape toate cîrciumile din acest oraș aveau la un capăt al tejghelei un mic cuptor destinat exclusiv pentru încălzirea apei, care apoi, la cererea clienților, se amesteca cu vinul. Se pare însă că apa caldă era cumpărată și de către populația nevoiașă, care nu avea posibilități să și-o încălzească acasă.

Proporțiile în care apa se amesteca cu vinul erau în funcție atît de calitatea vinului, cît și de gustul și preferințele consumatorilor; anumite vinuri, îndeosebi cele mai vechi, nici nu se puteau bea fără un adaos apreciabil de apă, căci erau excesiv de tari; despre vinul de Falern se spunea bunăoară că era așa de tare, încît putea să ardă. Este adevărat însă că, în general, vinurile obișnuite erau mult mai slabe; cu toate acestea, ele erau amestecate cu apă. Rareori se bea vinul curat, adică neamestecat cu apă, de aceea a devenit aproape proverbială

expresia «a bea vin ca traci», căci numai despre ei se credea că nu aveau obiceiul de a-l amesteca cu apă.”

Trec peste intenția de a exclama:

Ei drăcie, romanii puneau apă-n vin!

Ajung la gândul ce se poate extrage din această relatare:

Spre deosebire de traci, romanii căutau din răspuțeri să nu se facă criță. Asta ar fi însemnat pierderea lucidității. Lucru de care se temeau cel mai tare.

*

În avionul de Nisa, după terminarea prozei lui Nicolai Nosov, *Vitea Maleev la școală și acasă*, m-am apucat de citit pe tabletă *Apus de soare, piesa lui Barbu Delavrancea*.

**Solemn
bombastic**

Am descărcat-o înainte de a pleca la aeroport. Mi-am pregătit stilusul pentru note.

Groznică piesă!

Pentru actori, dar și pentru cititori.

Pentru actori, deoarece piesa e o succesiune de scene în care Ștefan cel Mare recită solemn bombastic din viitoarele cărți de Istorie, texte însuflețite de mândrie patriotică. Doi mari actori – George Calboreanu și Gheorghe Cozorici – l-au interpretat pe Ștefan cel Mare fără microfon portabil. Trebuie să fi fost cumplit pentru ei să învețe pe de rost bucățile de Istorie zise de Ștefan cel Mare în fața curtenilor și, evident, a sălii.

Pentru cititori, lectura e și ea cumplită.

Cînd nu ține discursuri, Ștefan cel Mare se vrea om. Om pur și simplu. Prestația sa ca om se reduce la glumițe duioase cu Oana, căreia îi zice *Băbăția*, deși respectiva are 14 ani. Un comportament ciudat, care-și găsește explicația în secretul păstrat cu strășnicie:

Oana e fata lui Ștefan cel Mare.

*

**Iluzia Cuvîntului
care poate
schimba viața**

Parcurgînd presa anilor staliști din România, pentru Istoria literaturii proletcultiste, dau peste știrea potrivit căreia la căminul cultural dintr-un sat s-a ținut

un spectacol cu piesa de teatru a *Mariei Banuș, Ziua cea mare*.

Aflu că era vorba de o piesă din repertoriul teatrelor naționale. Premiera a avut loc pe scena Teatrului Național din Cluj, la 13 august 1950. Piesa, apărută în 1949, beneficiază de *Premiul de stat pe 1949, Clasa a II-a, alături de Vîntul nu se stîrnește din senin de Asztalos István, Noaptea din iunie, de Petru Dumitriu, Lazăr de la Rusca, de Dan Deșliu și Bălcescu de Camil Petrescu*, premiu anunțat la 11 martie 1951. Creația, supusă normelor absurde ale realismului socialist, descria felul în care, după îndelungi șovăieli, țăranii dintr-un sat se înscriau, într-o singură zi, cu toții, dînd năvală în Gospodăria Agricolă Colectivă (GAC).

Evident, ziua respectivă nu putea fi decît Ziua cea mare, cum suna titlul piesei. După vizionarea spectacolului la căminul cultural, țăranii s-au dus direct la GAC, semnînd, într-un iureș emoționant, cererea de înscriere în colectivă. Atît de puternic i-a influențat spectacolul – nota ziarul – încît toate încăpățînările lor de pînă atunci s-au spulberat ca prin farmec. Sub influența artei noi, socialiste, mai precis a exemplului dat de țăranii din piesă, țăranii din sală au uitat că înscrierea în GAC înseamnă să-ți dai pămîntul și vacile la comun, să renunți, în cîteva clipe, la tot ce-ai agonisit, după truda de o viață. Acolo unde au eșuat echipele de lămuritori în scurte din piele, unde au dat chix dările înfricoșătoare, unde n-au avut efect amenințările cu închisoarea, a reușit o piesă de teatru.

Curios, am citit *Ziua cea mare a Mariei Banuș*. O piesă de teatru jalnică, fără nici o valoare artistică.

Biată transcriere scenică a unor lozinci propagandistice!

Nu însă nulitatea piesei m-a făcut să surîd, ci altceva, mult mai important.

Convingerea că un text, fie el scris și de Shakespeare, poate influența spectaculos viața.

Evident, arta poate influența conștiințele. Evident, dacă e artă adevărată, și nu simplă formă a propagandei. *Romanul lui Goethe, Suferințele tînărului Werther, din 1774*, o dovedește. El a provocat în Germania și în Europa *Mișcarea Werther*. Dar oricît de mult geniu ar fi într-o piesă de teatru, oricît de mult talent s-ar pune într-un spectacol, textele nu vor reuși să convingă pe țăranii dintr-un sat să treacă peste noapte la comun.

Știrea m-a amuzat, nu pentru că piesa Mariei Banuș era proastă, ci pentru că propunea, cu deplină seriozitate, o situație imposibilă:

Capacitatea artei de a se lua la trîntă cu viața și de a o pune la pămînt.

Or, din cîte știm despre viață, și dacă *Ziua cea mare* ar fi fost scrisă de Shakespeare și montată la Teatrul Național din București, spectacolul tot nu i-ar fi făcut pe țărani să dea fuga să se înscrie în GAC.

Vremea pieselor cu țărani vîrîndu-se entuziaști în GAC a trecut. A trecut, odată cu stalinismul, și vremea cînd arta era tratată ca o slujnică a propagandei și agitației. A trecut și vremea comunismului.

Una din marile iluzii ale acestuia a rămas:

Că realitatea social-economică poate fi creată sau măcar decisiv influențată prin Cuvînt.

*

**Mihail Sadoveanu
nu se pricepe
la femei măritate**

Fără să-mi propun asta (nu mă uit la televizor, pentru filme am Netflix de pe laptop), urmăresc la TV o parte din filmul *Neamul Șoimăreștilor*. Întors din sufragerie în biroul de lucru, caut pe internet amănunte despre peliculă. O presupun veche, firește, cîta vreme i-am surprins jucînd pe George Calboreanu (rol patetico-solemn), pe Ștefan Ciubotărașu și pe Ion Besoiu, Florin Piersic, Colea Răutu, Dem Rădulescu în varianta jună.

Prima surpriză:

Credeam că filmul a fost produs prin 1956-1957. M-am bazat pe ascuțișul anti-moșieresc tipic operelor proletcultiste, în care lupta de clasă era menționată ca dăinuind încă de pe vremea Dacilor. Descopăr surprins că a fost difuzat în 1965. Mă descumpănește și precizarea că se află pe locul 5 în *Topul celor mai vizionate filme românești din toate timpurile*.

Din ce-am reușit să văd la TV (nu țin minte să-l fi vizionat la cinematograful), îmi explic succesul prin puritatea morală pe care o respiră prin toți porii faptele, împlîrile și personajele. Am surprins secvența în care Anița (fată de răzeș) întinde boticul să fie sărutată de bădița Tudor Șoimaru, care Bădiță

o pupă pe timplă, patern, deși între ei se înfripase un amor în toată regula. Momentul din film e tipic sadovenian. Maestrul atinge perfecțiunea când vine vorba de fete mari. Când vine vorba de femei măritate, coboară pînă la nivelul catastrofei.

Hotărît lucru.

Sadoveanu nu se pricepe la femei măritate.

Singurul lucru surprins de el la neveste (experiență proprie?) e uriașa disponibilitate de a-și bodogăni bărbații.

*

Citind (pentru studiul dedicat asasinării prefectului liberal Constantin Manciuc de către Corneliu Zelea Codreanu) *oficiosul guvernamental Viitorul, datat sîmbătă, 20 decembrie 1924*, îmi atrage atenția un pasaj din *Comunicatul despre ședința Consiliului de Miniștri din 20 decembrie 1924, ora 10*, sub președinția lui Ionel Brătianu:

Obsesia osemintelor celebre

„Dl. Al. Lapedatu, ministru Artelor, a fost delegat de Consiliu să ia măsuri pentru aducerea în țară a osemintelor lui Nicolae Bălcescu, găsite la Palermo, și înhumarea lor la Bălcești-Argeș, locul natal al marelui patriot și istoric al Românilor.“

S-a scurs de atunci aproape un secol.

Osemintele lui Bălcescu sînt tot acolo unde au fost depuse la moartea sa, în Cimitirul Santa Maria dei Rotoli, de lîngă Palermo.

Tentativa lui Ionel Brătianu urma celei a lui Alexandru Ioan Cuza. În 1863, Guvernul îl trimite la Palermo pe Nicolae Ionescu pentru a aduce în țară osemintele lui Bălcescu.

Despre această tentativă povestește Dan Berindei într-un interviu acordat site-ului *jurnalul.ro* la 26 februarie 2004:

„1863. La 11 ani de la moartea lui Bălcescu, în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Ionescu este desemnat de guvernul Kretzulescu să aducă în țară resturile pămîntești ale lui Bălcescu. Patronul hotelului Trinacria, Salvatore Ragusa, i-a spus lui Ionescu că osemintele lui Bălcescu se află într-o groapă comună în Cimitirul Capucinilor, lucru confirmat și de călugării de la mînăstire. Ionescu se întoarce în țară doar cu testamentul lui Bălcescu, un extras după certificatul de deces, chitanța de primire a taxelor de înmormîntare, eliberată de starețul mînăstirii, și cu pașaportul răposatului.“

În 1977, regimul comunist trimite și el o echipă la Palermo pentru a investiga o pistă sugerată de zvonul că una dintre mumiiile din catacombele Capucinilor pare a fi a lui Nicolae Bălcescu. Și la acest moment se referă Dan Berindei în interviul luat de jurnalul.ro:

“Jurnalul Național: Care a fost ultimul studiu făcut la Palermo?”

Dan Berindei: Este chiar expediția pe care am întreprins-o eu, la sfârșitul lui mai 1977, împreună cu istoricul Horia Nestorescu-Bălcești și cu antropologul Cantemir Rîșcuția. Am fost însoțiți și de o echipă a Televiziunii Române din care făcea parte Aristide Buhoiu. „Expediția“ a fost hotărâtă de Ministerul Culturii de atunci, în urma unui articol care a apărut în presa din RFG, în care se spunea că Bălcescu ar fi fost mumificat și se găsea în catacombele capucinilor. Ne-am dus acolo să verificăm acest lucru, dar, din păcate, s-a dovedit că nu era vorba despre mumia lui Bălcescu. Rîșcuția a făcut cercetările antropologice necesare, iar noi, istoricii, am lucrat pe partea noastră. Am căutat în biblioteca mînăstirii toate documentele care se puteau găsi, cu sprijinul călugărului Mario Sciortino.

J.N.: De atunci a mai apărut vreo informație nouă?

D.B.: Nu a mai existat o expediție de genul ăsta. Am stat acolo patru oameni timp de o săptămînă. A fost o treabă serioasă și am căutat să epuizăm problema. De atunci nu a mai întreprins nimeni o cercetare atît de amplă și nici nu cred că o nouă expediție ar duce la un deznodămînt mai concludent.“

Între timp însă osemintele altor personalități au fost tulburate din somnul lor veșnic de mișcările politicianiste și aduse cu huruit propagandistic în țară.

S-a discutat în ultimul timp și despre osemintele lui Constantin Brâncuși.

De ce se dau în vînt inșii politici după astfel de operațiuni?

Pentru că raportul cheltuieli-profit electoral e net în favoarea profitului.

Gălăgia creată nu costă nimic. Doar ceva dat din gură.